№ 30.

GAZETA KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 13. KWIETNIA ROKU 1798. w PIĄTEK.

Gdy w Obwieszczeniu pod dniem 22. Januaryi Roku bieżącego do Wierzycieli N. Króla Jmci *Staniſława Auguſta* względem weryfikacyi ich pretenſyi do tegoż mianych, przez wspolną Nayiaśnieyſzych trzech Dworow Kommiſſyą, wydanym; termina do ſtawienia ſię tymże, podług porządku ich zapisania od Nro. 1. do 120. ciągle w dniach od 19. Marca do 30. Kwietnia Roku bieżącego naſtępnie przepisane zoſtały; co ſię teraz aktualnie exekwuie, do ſtawienia ſię zaś tymże Wierzycielom od Nro. 121. zapisanym, naſtępuiące termina ſą wyznaczone, to ieſt:

Dzień 1. Maia Roku bieżącego dla Wierzycieli od Nru. 121. aż do 134. wciąż wpisanych.— Dzień 3. Maia dla tychże od Nru. 135. do 148.— Dzień 7. Maia ditto— od Nru. 149. do 164.— Dzień 8. Maia ditto — od Nru. 165. do 175.— Dzień 9. Maia ditto od Nru: 176. do 190.— Dzień 10. Maia ditto od Nru: 191. do 210.— Dzień 14. Maia dla tychże od Nru: 211 do 222.— Dzień 15. Maia ditto od Nru: 223.— 240.— Dzień 16. Maia ditto od Nru: 241. — 248.— Dzień 21. Maia ditto od Nru: 249— 258.— Dzień 22. Maia ditto od Nru: 259. — 275.— Dzień 23. Maia ditto od Nru: 276.—290.— Dzień 24. Maia ditto Nro: 291. —— Dzień 30. Maia ditto od Nru: 292.—310.— Dzień 31. Maia ditto od Nru: 311.— 330.— Dzień 4. Junij ditto Nro·331. i 610.— Dzień 5. Junij ditto od Nru: 332. —354. Dzień 6. Junij Nro: 355. —— Dzień 11. Junij ditto od Nru: 356.—374.— Dzień 12. Junij ditto od Nru 375.—386.—Dzień 18. Junij ditto od Nru: 387. —400.— Dzień 19. Junij ditto od Nru: 401.—415. —Dzień 20. Junij ditto od Nru: 416.—443.— Dzień 21. Junij ditto od Nru: 444.—461.— Dzień 25. Junij ditto od Nru. 462.—473.— Dzień 26. Junij ditto od Nru: 474.—488.— Dzień 27. Junij ditto od Nru: 489.—505.— i 614.— Dzień 28. Junij ditto od Nru: 506.—520.— Dzień 3. Julij ditto od Nru: 521.—539 —Dzień 4. Julij ditto od Nru 540.—554.— Dzień 5. Julij ditto od Nru: 555.—575.— Dzień 9. Julij ditto od Nru: 576.—598:— Dzień 10. Julij ditto od Nru: 599.—619.

Zaleca ſię więc ninieyszym Obwieszczeniem wszyſtkim Wierzycielom pod w zwyż wyrażonemi Numerami zapisanym, aby każdy z nich, w dniach ſwym reſpective Numerom przepisanych, przed wſpolną Nayiaś: Trzech Dworow Kommiſſyą, osobiście lub przez umocowanego ze ſwey ſtrony plenipotenta, nie uchybnie ſię ſtawił, i to wszyſtko co mu w zwyż wyrażonym obwieszczeniu przepisane zoſtało, a nadewszyſtko naſtępuiące poſtępowania prawidła, zachował; to ieſt: żeby każdy z pomienionych Wierzycieli, na trzy dni naymniey przed wyznaczonym ſobie podług ſwego Numeru do weryfikacyi terminem, u JW. Pełnomocnika N. Króla Jmci *Staniſława Auguſta*, ze ſwym dokumentem originalnym ſtawił ſię, a to tym końcem, aby tenże JW. Pełnomocnik był w ſtanie dania potrzebnego Kommiſſyi na czas naznaczony obiaśnienia.— Dopełniwszy tego, ciż Wierzyciele, przed Kommiſſyą na terminach ſobie przepisanych, o godzinie 9tey z rana, bądź osobiście, bądź przez ſwych Plenipotentow, ſtawić ſię maią.— Będą oraz obowiązani podać memoryał w ięzyku Niemieckim lub Francuzkim, w którym wszyſtkie okoliczności, którémi do poſſeſſyi wszelkich ſwych pretensyi przyszli, wyszczególnią; tudzież złożyć wszyſtkie dokumenta oryginalne, które tylko na poparcie ich pretensyi ſłużyć mogą i dać wszelkie obiaśnienia, których taż Kommiſſya wymagać od nich, za rzecz potrzebną oſądzi; oczekiwać na koniec, dopoki ich pretensye, w miarę dowodow za ſprawiedliwe uznane, w Etat długow przyznanych, wpisane nie zoſtaną.

Gdyby zaś który z wierzycieli tych, wzwyż wyrażonych przepisow nie zachował, lub też ſtawić ſię osobiście, albo przez ſwego Plenipotenta, na przeznaczonym ſobie terminie, zaniedbał; tedy tym ſamym w prawie ſwoim upadnie; pretensya iego za nieważną i niebyłą uznana będzie, i wszelkie przyczyny, któreby na usprawiedliwienie ſwego nieſtawienia ſię na terminie przywodził, zwłaszcza, że każdy miał doſtateczny przeciąg czasu do ułożenia ſwych intereſſow ſobie pozwolony: pod żadnym pretextem przyięte nie będą.— Dan w *Warſzawie* dnia 26. Marca 1798.

Kommiſſya Nayiaś. Trzech Dworow do uregulowania Długow Nayiaś. Króla Jmci Staniſława Auguſta *i bywſzey Rzeczypoſpolitey Polſkiey.*

---

z Londynu od dnia 16. do 23. Marca.

IRLANDYA.

Naynowsze wiadomości, które rząd nasz odebrał z *Irlandyi*, były bardzo zatrważaiące. Na dniu 12. odkryty zoſtał w *Dublinie* wielki spisek, który iuż zbyt daleko był posuniętym, a który dnia 17. iako w dzień S. *Patrycyusza* patrona *Irlandzkiego* miał być uſkutecznionym. W tym dniu lud zazwyczay zebrany w tawernach, pozwala sobie rozmaitych uciech i pijańſtwa, chciano więc korzyſtać z tak dobrey pory. (*Przypomnieć należy, iż w tym samym dniu pod czas uroczyſtości* Irlandczykow *w* Paryżu, *spełniano zdrowie Rzeczypoſpolitey Irlandzkiey.*) Zamiarem było spiſkowych zrobić powszechną w kraiu rewolucyą, wszyſtkie osoby rządowi przychylne zamordować, a *Irlandyą* zamienić w Rzpltę i oddać ią pod opiekę *Francyi*.

Rząd nasz doszedłſzy całey rzeczy z papierow *Oconnora*, przeſłał natychmiaſt do *Dublina* ſtosowne w tey mierze rozkazy. Otoczono zaraz dom, w którym zebrane było zgromadzenie 16. Delegatow mianuiące ſię Dyrektoryatem wykonawczym ziednoczonych *Irlandczykow*, a które z Dyrektoryatem *Francuzkim* w ciągłey było korrespondencyi; to zgromadzenie ze wszyſtkiemi iego papierami przytrzymane zoſtało. Cały *Dublin i Irlandya* z powodu tego aresztowania były w poruszeniu. Wielki Kanclerz otoczony od tłumu ludu, muſiał ſobie z nabitemi piſtoletami drogę torować do ſwoiey karety, i nazad powrócić do zamku, który w ſilną obronę zoſtał opatrzonym. Areſztowania liczne naſtąpiły, naywiększe zaś ściągała podziwienie ranga więzniow; znayduią ſię pomiędzy niemi bogaci kupcy i inne znakomite osoby. Lord *Edward Fitzgerald* naczelnik ſpiſku potrafił ſię wymknąć z pałacu xiążęcia *de Leinſter* brata ſwego, na którego ieſt także porozumienie, iż należał do inſurrekcyi. Wiadomo, że żona lorda *Fitzgerald* znana pod nazwiſkiem *Pameli*, ieſt corką hrabini *de Genlis* guwernantki dzieci bywszego Xiążęcia *d'Orleans* (*Egalité*) Będąc wychowana w domu tego ſławnego dowodzcy rewolucyi *Francuzkiey*, nie dziw, że zasady wolności i równości, które w umyśle iey utkwiły, udzieliła także mężowi ſwoiemu. Gdy warta weszła do ich domu, zaſtała panią *Fitzgerald* palącą różne papiery, z których iednak niektóre uratowano.

Zgromadzenie tymczasowe władzy wykonawczey *Irlandzkiey* odbywało ſchadzki ſwoie w domu Pana *Oliwer Bond*, który także przytrzymanym zoſtał. W papierach tego zgromadzenia znaleziono naſtępuiącą uchwałę. „ Żadne uſtawy parlamentu nie mogą nas wſtrzymywać od wielkiego naszego przedſięwzięcia, i niepowinniśmy być inaczey w żądaniach naszych zaspokoieni, iak przez całkowite i zupełne kraiu naszego oswobodzenie. „ Znaleziono także różne rozkazy dążące do organizowania wszyſtkich hrabſtw *Irlandzkich*, równie iak uniformy zielone z białym, u ktorych guziki ſą z czapką wolności, kilkaset pism do rozrzucenia, w których oſtrzega ſię publiczność, aby bankcetlow nieprzyimowała, gdyż teraźnieyszy rząd w krótce zniszczonym zoſtanie, nakoniec liſt Dyrektoryatu *Francuzkiego*, w którym osoba, do którey był piſanym, ieſt przeznaczona na Generała adjutanta w iedney dywizyi armij, która w *Irlandyi* czynną być miała. Między papierami zaś Lorda *Fitzgerald* był plan do attakowania zamku *Dublińſkiego*.

Oſoby aresztowane ſą: *Jackſon*, *Bond*, *Emmet*, adwokat, *Doet Nevin*, *Cann*, *Hudson*, *Kelly*, *Brennan*, *Byrne*, *Sweetmann* piwowar, *Cumming*, *Lynch*, *Reynolds*, *Martin*, *Devine*, *Griffin*, *Igers*, *Bannon*, *Roe*, *Tranor*, *i Johnſon*. Pomiędzy niemi znayduie ſię wielu takich, którzy maią maiątku do 60,000 i 100,000. funtow. każdy z nich ma dwóch żołnierzy w izbie, a dwuch przed izbą, gdzie ſiedzą. Konsyliarz *Sampſon* nie wiadomo gdzie zniknął, wſławił ſię on mocną ſatyrą przeciw Xiążęciu *d'York*, w czaſie kommendy iego na lądzie. Rząd rozeſłał wszędzie kuryerow z rozkazami ścigania reszty ſpiſkowych, których wielka liczba uciekła, lecz dla zawarowanych mocno brzegow naszych, łatwo ich ſchwytać będzie można.— Mowią, że lord *Fitzgerald* z ſchronienia ſwego miał pisać, iż chętnie podda ſię ſądowi, który w poſtępkach iego nic zdrożnego nie znaydzie, i że ſchronił ſię iedynie z boiażni aresztu, ktorego nie mógłby uniknąć przy zawieszonym teraz prawie *habeas corpus*. Do całey *Irlandyi* ma być teraz wprowadzone prawo woienne, a lubo ſpisek w ſamym początku przytłumionym zoſtał, lękać ſię iednak należy nowych rozruchow w tym nieszczęśliwym króleſtwie. Cała południowa *Irlandya* osobliwie w okolicy *Qweens County* ieſt w okropnym zaburzeniu. Wiele bogatych mieszkańcow ztamtąd ucieka. Do osobliwości ſpiſku tego dodać potrzeba, iż w czaſie rewizyi domow znaleziono bardzo wiele odciętych harcabów, gdyż ſpiſkowi ludziom przechodzącym przez ulice gwałtem włosy z tyłu uſtrzygali. Lord *Bantry* gorliwy ſtronnik rządu, który zawsze ścigał insurgentow, odebrał liſt od ziednoczonych *Irlandczykow*, w którym radzą mu, aby poprzeſtał im ſzkodzić, gdyż inaczey życiem tego przypłaci. Wkrótce ma ſię rozpocząć ſąd przeciw 100. podeyrzanym *Irlandczykom* dawniey aresztowanym.

Na dniu 25. zoſtali tu przytrzymani *Beniamin Bins* i *Ryszard Gallowey* ſekretarz towarzyſtwa korresponduiącego *Londyńſkiego*, niedawno co z *Irlandyi* przybyli, wszakże za kaucyą znowu na wolność są wypuszczeni.— Aresztowany *Arthur Oconnor* wziął teraz sobie za patrona ſławnego mowcę *Erſkine*. Brat iego *Roger Oconnor* ieſt również w *Cork* przytrzymanym. *Arthur Oconnor* zaſiadał był w parlamencie *Irlandzkim* przez wpływ ſtryia swego Lorda *Longueville*, ſtracił iednak łaſkę iego, maiąc mocną mowę przeciw użytym przez niego śrzodkom w *Irlandyi*, za co go też potym ſtryi wydziedziczył.— Tenże *Oconnor* ogłoſił teraz nadgrody 100. gwineów dla tego, któryby odkrył autora dwóch liſtow do niego pisanych, w których on generałem armii insurgentow był nazwany, i w których oznaymiono mu ieſt, iż 40,000. ludzi gotowych ieſt poyść pod iego kommendę.— Ponieważ wiele mieszkańców okolic *Irlandzkich*, które są w ſtanie insurrekcyi ogłoszone, dotąd broń przy sobie zatrzymywali, przeto użyte teraz być maią iak naysurowsze śrzodki do odięcia im tey broni.— Ośm nowych regimentow *Angielſkich* ma być do *Irlandyi* wyſłanych.— Pisma oppozycyine wymieniaią liſtę osób przeznaczonych do Dyrektoryatu *Angielſkiego* i *Szkockiego*, która iednak powszechnie za zmyśloną ieſt poczytana.— Też pisma dodaią także, iż rząd musi być pewnym o złych zamiarach malkontentow, kiedy przeszło 600. osób rozsyła co dzień po domach publicznych dla przyſłuchania ſię rozmowom pijących.— Gazeta dworſka ogłasza nadgrodę 200. funtów dla tego, któryby wynalazł zdraycę kraiu *Cros-*

field, oſkarżonego o zrobienie ſtrzały jadem napuſzczoney na zabicie Króla.

Oſtatnie wiadomości z *Breſt* donoszą, iż tam gotowy ieſt do wypłynienia ieden tylko okręt liniowy, 11. wielkich fregat i 2. korwety, zatrudniaią ſię iednak ekwipowaniem 19. okrętow liniowych. W *Havre* ieſt 150. płaſkich ſtatkow gotowych do wyiścia. Departament intereſſow wewnętrznych nadzwyczaynie ieſt teraz zatrudniony. W przeszłą ſobotę z Kancellaryi P. *Dundas* było wyſłanych 60. różnych depeszow do rozmaitych okolic państwa.— Liſty z *Roſſyi* zapewniaią, iż nowa flotta poſiłkowa *Moſkiewſka* do naszych portow ieſt ſpodziewana.— W *Plymouth* robiono doświadczenie wyſtrzału z dwóch armat dwóch kul łańcuchem ſpoionych. Armaty ſtały od ſiebie na 13. ſtop odległe. Wynalazek ten ſłużyć będzie do rozerwania masztow na okrętach nieprzyiacielſkich, lub do obalenia na lądzie całych ſzeregow woyſka. Drugie doświadczenie czyniono, w rzucaniu kulą armatną liny tam gdzie wypadnie potrzeba. Sposob ten użytym będzie w przypadku kiedy okręt bliſki ieſt zatonięcia; na ów czas z brzegu rzucana być może lina dla przyciągnięcia okrętu.— Trzecie nakoniec doświadczenie zasadzało ſię na kierowaniu ſtatku bez żaglow, za pomocą wioseł, które przez koło młyńſkie ſą poruszane przeciw wiatru i wodzie. Wzor do tego wzięty ieſt z tratew *Francuzkich*.

Flotta bogata z *Jamaiki* płynąca od 41. żaglow, zoſtała przez nawałność morſką rozpędzona, obawiaią ſię tu powszechnie, aby wiele z niey okrętow nie ſtało ſię łupem kaprow *Francuzkich*.—Korweta iedna *Francuzka* schwytała nam okręt z *Chin* powracaiący, którego ładunek do 70,000. funtow ieſt szacowanym.—Wiele także batow pocztowych do zachodnich *Indyow* płynących zoſtało od nieprzyiaciela przeiętych.—Składki patryotyczne z końcem tego mieſiąca zamknięte będą. Miniſter nie będzie potrzebował iak 14. millionow pożyczki. Zachęcenia iego do czynienia tych ſkładek wiele ſkutkowały. Lepiey ieſt, mówił on, część maiątku swego ponieść w ofierze, niż wſzyſtko utracić. Nie idzie tu bowiem teraz o to, kto będzie Miniſtrem, lub kto pokoy zawrze, ale idzie o odsunięcie nieprzyiaciela od własnych naszych ſiedliſk, nieprzyiaciela, który nam zgubę poprzyſiągł, i który chce nas przymuſić do takiey wolności, iakiey my nie żądamy. Jakkolwiek ſkładki te są znacznemi, iednak po odciągnieniu weszłych w to taxów potroynych, czyſty przychod z ofiar patryotycznych, ledwie zaſtąpi wydatek, dzieſięcio-dniowy publiczny.— W przyszły tydzień będzie wielki koncert, nazwany dodatkiem do ſkładek patryotycznych, czyli *beneſis* narodowy, z którego cały dochod będzie obrocony na potrzeby kraiowe. Wniyście kosztować będzie gwineę. Król ma być także przytomnym. Między śpiewaczkami będzie ſławna *Banti* i *Harrison*. Naywybornieysze sztuki będą exekwowane, iako to: *Te Deum Detingera* i *Marsz umarłych* z opery *Saula*. — Bank nasz poniosł teraz ſtraty bliſko 30.000. funtow przez zmyślone wexle. Fałszerze wysyłali umyślnych dniem przed terminem do banku, którzy dla prędkiego niby wyiazdu, dopraszali ſię o niezwłoczne zapłacenie, tym sposobem wexle bankierom nie były okazywane. Naywięcey tych wexlow było z *Mancheſter* datowanych, przeto dyrektorowie banku niemogąc prawdziwych od fałszywych rozeznać, naywiekszą część ich ze ſtratą wielu domow handlowych odrzucili. *Adamson* bogaty kupiec był autorem tego fałszerſtwa, spolnikami zaś iego byli *Wilkinson*, *Baret*, i *Kanava*, ten oſtatni zniknął.

Wszyſtkich oczy zwrócone ſą teraz na plan ſkarbowy P. *Pitta*. Chce on taxy kraiowe, które do roku 2. milliony czynią za ſummę 80. millionow trzech procentowych funduszow, na lat 40. ſprzedać. Nowy bunt maytkow w przylądku dobrey nadziei ſzczęśliwie zoſtał przytłumionym.— Liſty z *Azyi* donoszą, iż całe *Chiny* iuż ſą w rewolucyi.— Z *Falmouth* mamy wiadomość, iż *Hiſzpani* odmawiaią *Francuzom* wolnego przeyścia przez kray ſwoy do *Portugalij*. Osoby wyznaczone do przyſtawienia żywności i furażow dla armij, oświadczyły, iż zła nadzieia urodzaiow czyni utrzymanie woyſka *Francuzkiego* niepodobnym.— Parlament *Irlandzki* na d. 16 zawieſił prawo *habeas corpus*. Liſty z *Raſtad* donoszą, iż iak tylko kongreſs w intereſſach Rzeszy *Niemieckiey* ukończy prace ſwoie, ma ſię rozpocząć negocyacya między *Francyą* i *Anglią* za pośrednictwem dworow *Berlińſkiego*, *Wiedeńſkiego* i *Peterzburſkiego*.— Na wielki ſtatek, który do browaru Królewſkiego w *Portſmuth* należy, a który piwo i wodę podwoził do okrętow woiennych, gdy wsadzano próżne oxewty, uważano, iż dwa były cięższe od drugich, za otworzeniem znaleziono dwóch więzniow *Francuzkich*, którzy tym ſposobem umknąć zamyślali. Sztuka ta udała ſię iuż była kilku officerom *Francuzkim*.— Od eſkadry *Sir Ryſzarda Strachan*, która krąży przy wyspie *Marcou* mamy wiadomość o włożonym wzdłuż brzegow kanału powszechnym ambargo na wszyſtkie ſtatki, kapry, i baty rybackie, dla zaięcia maytkow na wyprawę *Angielſką*, która w kilku dniach ma być rozpoczętą. Głowna kwatera G. *Buonaparte* ieſt w *Rouen*, a armia cała gotowa ieſt do wſiadania na okręty. Wszakże nie lękamy ſię bynaymniey nieprzyiaciela, 200,000. ludzi obsadziło brzegi nasze, a w kilku godzinach 80,000. kawaleryi może być ściągnietey. Wyſtrzał z armat w parku ogłoſił naſtępuiące zwycięztwo.— Krążący przy wyspie *Dieu Sir John Warren*, zaiął konwoy nieprzyiacielſki z *Rochefort* do *Breſt* płynący, to ieſt 6. bryganty i 4. małych ſtatkow z ammunicyą winem i wodką. Jakkolwiek zwycięztwo to ieſt małym, wszakże każda okoliczność wſtrzymuiąca wylądowanie, powinna być dla nas radośną.

CZYNNOSCI PARLAMENTU.

Wolność druku odebrała znowu nowy cios tak u nas, iak w *Irlandyi*. W Króleſtwie tym oſtatnie uchwały Parlamentu, nakazały gazetom milczenie, względem krytycznego położenia kraiu, w wyższey zaś izbie Parlamentu naszego w tey samey okoliczności naſtępuiące zaszły wypadki. — Gdy Biſkup *Durhen* uczynił był wniosek, aby proſić Króla Jmci o wygnanie z kraiu komedyantek i tancerek, iako psuiących moralność ludu, pisma publiczne dozwoliły sobie wiele żartow z tak osobliwego wnioſku. Gazeta ranna tak szyderſkie żarty rzuciła na wspomnione żądanie Biſkupa, iż Lordowie wyższey izby wzieli to za urazę Parlamentu, i kazali pociągnąć przed sąd swoy tak wydawcę tey Gazety Pana *Perry*, iako też Drukarza iey P. *Lambert*. Obay byli do izby przyprowadzeni, a Lord *Minto* żądał, aby włożona na nich była kara trzech-mieſiecznego więzienia, tudzież zapłacenia 50 funtow. Lord *Landsdown* i *Derby* równie iak Xże *Bedford* ſtarali ſię mieysca obrazliwe Gazety usprawiedliwić, uważaiąc ie raczey iako żart mniey znaczący; przekładali nakoniec, iż w teraźnieyszych okolicznościach kraiu należy wybierać śrzodki łagodnieysze do ukarania, przeto żądali zamienienia kary na iedno-mieſięczne więzienie, ale większość 69. głosów przeciw 11. utrzymała wniosek Lorda *Minto*.

Na d. 22. Xiąże *Bedford* uczynił wniosek do podania Królowi adreſſu względem oddalenia miniſtrow. Spory w tey materyi trwały aż do 3. godziny z rana „ Rzeczą ieſt dowiedzioną rzekł, iż teraźnieyſi miniſtrowie ſą iedyną przyczyną nieszczęść kraiu naszego. Zrobili oni cięzar 9. i pół milliona rocznych procentow i wydatkow, czego ieſzcze żadni miniſtrowie nie śmieli ſię dopuścić od początku ſyſtematu naszego ſkarbowego. Narod nie może być inaczey uratowanym iak przez pokoy i odmianę całego ſyſtematu. Nie można przymuſić ludu, aby przyimował z ochotą teraźnieysze urządzenia w ten czas on ieſt z ſtanu ſwego kontent, kiedy go rząd robi ſzczęśliwym. My przecież żyiemy pod taką władzą wykonawczą, która nayiſtotnieyszą wolność ludu ogranicza, a naywiększemi go cięzarami ucilka. Woyna rozpoczętą była w roku 1793. wśrzod radośnych nadziei przyszłych zwycięztw, obiecywano ſobie rząd monarchiczny do *Francyi* wprowadzić, i urągano ſię z tych co pokoy radzili. Zaraz w drugim roku woyny wydatki znacznie powiększone zoſtały, ale miniſtrowie na usprawiedliwienie ſiebie twierdzili, iż prowadzą woynę dla pognębienia bozbożności i anarchi. Uroili ſobie śmieszne plany, i mieli nadzieię na trupach ſwoich współbraci zwycięzkie ſtawiać znaki; okazuiąc niby wſtręt przeciw okrucieńſtwu *Francuzow*, ſami ſię nieſłuszności dopuszczali, i chcieli odiąć zemſtę tym, do których iedynie należy. Gdy nadzieia pokoiu zniknęła, nowe przymierza zyſkowne wyſtawiali narodowi, dla dalszego ciągnienia woyny; przekładali, iż narod nie potrzebuie udawać ſię do przymuszonych pożyczek. Gdyby było ſzczęście im posłużyło, powiedzieliby byli, iż ieſt przeciwną rzeczą rozsądkowi żądać pokoiu; lecz w nieszczęściu utrzymywali, iż ieſt poniżaiącą proſić o pokoy. Gdy Króla we *Francyi* ſtracono, Miniſtrowie powiedzieli: lepiey ieſt z orężem w ręku poledz na placu woyny, niż traktować o pokoy z *Jakobinami* krwią własnego Monarchy zbroczonemi — i nowe na lud nałożyli podatki. Nareszcie nieszczęśliwe powodzenia nasze, i ogrom nowych długow do 47. millionow wynoszący, wraz z ciemiężącemi do nieznieſienia taxami odmieniły przecież wynioſły ton Miniſtrow, a w trzecim dopiero roku woyny, J. K. Mość raczyła oświadczyć, iż nie wzbrania ſię ſłyſzeć propozycyow pokoiu. Otworzono nawet negocyacyą przez P. *Wickham*, lecz iak w tey, tak w wkrotce potym naſtąpioney przez Lorda *Malmesbury*, *Francuzi* poznali i nierzetelność Miniſtrów, i niezdatność ich do kierowania takowemi negocyacyami. Posłano znowu wcale niezręcznie tegoż samego Lorda do *Lille*, który chociaż wielkie uszanowanie dla tych panow okazywał, wszelako zoſtał grzecznie odeſłanym. Lecz Miniſtrowie wszyſtkiego gwałtem dokazywać chcieli. W *Irlandyi* całą moc zoſtawili żołnierzowi, wiadomo zaś iak wiele ten zwykł sobie pozwalać, kiedy ieſt pewnym bezkarności. Tu nawet w *Anglii* chcą w ochydzenie podawać osoby, w której partyi mam sobie za honor zoſtawać; dziś nawet ſłyszeliśmy iak powſtawano przeciw wolnemu tłómaczeniu ſię gazety, a zapomniano z drugiey ſtrony przytoczyć, iak płatne przez Miniſtrow pisma publiczne, nieſłusznie spotwarzaią i ochydzaią przyiacioł ludu dla tego, iż naganiaią poſtępkom Miniſtrow. Mienią nas być ſtronnikami *Francuzow* dla tego, że reformy parlamentu żądamy. Mówią, że dążemy do tego, abyśmy sami urzędy Miniſtrow ogarneli. Lecz ſtałość charakteru, który zawſze wierny ieſt swoim zasadom, możeż być drogą do nabycia urzędu? Miniſtrowie o nic ſię nie ſtaraią, iak żeby powiększyli władzę tronu, o niczym nie myślą, iak bogatych ludzi wywyższyć na ſtopnie Parów. Lecz w cóż ſię obroci niepodległość Parlamentu, ieżli Miniſtrowie członki iego tuzinami w Parow przemieniać będą? że ieſtem przyiacielem wolności i konſtytucyi, mamże być przeto przyiacielem *Francuzow*? Oświadczam tu, iż ſkoro tylko niebeſpieczeńſtwem będziemy zagrożeni, wyidę w pole dla obrony kraiu, lecz gdy ſię ſkończy niebespieczeńſtwo, będę znowu naſtawał na oddalenie Miniſtrow, którzy ſtrasznieyszemi są dla kraiu naszego nieprzyiaciołmi, niż naywiększa armia napaść na nas maiąca. Jeżelibym zaś kiedy z boiaźni miał ſię z niemi (miniſtrami) połączyć, niech wiecznie oyczyzna brzydzi ſię moim imieniem, niech świat cały wzgardą mię okryie, a ręka Wszechmocnego niech mię wszędzie ściga za odſtąpienie od zasad moich.“ Xiąże mówił przez pół-trzeciey godziny i był tak zmordowany, iż wnieſienia swego sam przeczytać nie mógł.

Lord *Holland* oddaie sprawiedliwość Miniſtrom, iż są wybornemi mowcami, ale nie ſtatyſtykami, szczęście zdradziło ich we wszyſtkich zamiarach, a błędy ich przyprawiły o upadek sprzymierzeńcow *Anglii*, i są przyczyną, iż wśrzód *Europy* powſtała teraz woienna Rzeplta. Ich czyny okazuią ſłabość i boiaźń, nieprzyiaciel zaś mówi wynioſłym tonem, bo wie z kim ma doczynienia.

Margrabia *Landsdown*. W. *Brytannia* ieſt teraz w tak krytycznym ſtanie choroby, iż innych lekarzów do iey ratunku zawołać potrzeba. Jeszcze ſię znayduie iakich 50. pomiędzy nami osob, któreby więcey zręczności mieć mogły. Przypominam sobie, ileż to adressów podawanych nie było w czaſie woyny Amerykańſkiey względem zmiany miniſtrów, a iednak tamto niebespieczeńſtwo z teraźnieyszym w porownanie iść nie może. Stawmy teraz nasze okoliczności ſkarbowe obok *Francuzkich*! Gdzież są naſi sprzymierzeńcy! Wspomnianoż aby syllabę o *Angliy* na kongressie w *Raſtad*. Tak więc W. *Brytannia* ieſt nieiako z karty *Europy* wymazaną. Powinniśmy teraz śmiało zayrzeć w oczy grożącemu nam niebespieczeńſtwu; to iuż nie przez rok ani przez kilka mieſięcy trwać może, ale los nasz w kilku dniach roztrzygnionym bydź muſi. Jeżeli dwór niewidzi żadnego niebeſpieczeńſtwa, lud go widzić powinien, i pomnieć na śrzodki zgodne z konſtytucyą do zapobieżenia onemu. Żądam innych miniſtrów, którzyby iak nayprędzey pokoy z nieprzyiacielem zawarli. — Lord *Mulgrave*. Ponieważ zacny xiąże który wnieſienie swoie do izby wprowadził, ieſt na czele klubu *Whig*, a razem ieſt przyiacielem *Horne Toka* naczelnika zgromadzenia korresponduiącego *Londynſkiego*, przeto w takowych związkach zaufania mieć nie można. Lord *Grenville*. Syſtema podług którego miniſtrowie poſtępowali, nie ieſt ich wynalazkiem, ale zawsze zasadzał ſię na wſzyſtkich Parlamentu rezolucyach. Mowiąc o woynie zapomniano o zwycięſtwach, które podnioſły ſławę *Angliy* wyżey iak w innych wſzyſtkich poprzedzaiących. Syſtema gwałtowne wprowadzone do *Jrlandyi* ieſt iedynym tego państwa ratunkiem. Po ſkończonych sporach wniosek xcia *Bedford* 113. głosami przeciw 13. odrzuconym zoſtał.

z Paryża dnia 27. Marca.

Donoſzą w tym momencie iż Dyrek: Wykon: urażony za odmowienie sankcyi Traktatowi między Rzplta *Francuzką* i *Cisalpińſką* zawartemu, wydał surową rezolucyą przez którą, zważywſzy iż cały kray tey Rzpltey przez woyſka *Francuzkie* był zawoiowany, i że nadana mu niepodległość podciągnięta była pod Traktat przymierza i handlu potrzebnego obydwom Narodom, a którego przyięciu przeſzkodzili niektorzy intryganci nieprzyiaźni tymże Narodom; Zważaiąc iż przez to odmowienie Rzplta *Francuzka* do wszyſtkich praw ſwoich powraca; ſtanowi między innemi: 1.) iż nakazana będzie kontrybucya na doſtarczenie potrzebom woyſk Rzpltey *Francuzkiey* we *Włoszech*. 2.) Obywatele (w liczbie 21. rachuiąc w to Prezydenta) mianowani przez Generała kommenderuiącego członkami Rady ſtarszych w *Medyolanie*, odsunięci są od wszyſtkich obowiązków, i natychmiaſt aresztowani zoſtaną.

Większa część tych osob ieſt szlachtą *Wenecką*. W traktacie naszym z Rzpltą *Cisalpińſką* (mowi *Poultier*) był warunek, aby ta oſtatnia 18. millionow

coroczníe przeznaczała na utrzymywanie woyſk *Francuzkich* w kraiu swoim, Rada ſtarszych wzbraniała ſię tego przyiąć, dziś summa ta muſi bydź iako kontrybucya wydaną. Członki rady były tylko tymczasowo przez Generała *Francuzkiego* wybrane, a w każdym przypadku rząd ma moc, czynności agentów ſwoich cywilnych lub woyſkowych modyfikować. Gen: *Berthier* odebrał zlecenie *w Medyolanie* użyć wszyſtkich potrzebnych śrzodkow do uſkutecznienia wzmiankowanego rozkazu.

Dyrektoryat pod d, 15. pisał naſtępuiący liſt do władzy wykonawczey w *Rzymie*. „ Obywatele konsulowie. Dyrek: Wyk: czytał z miłym wzruszeniem liſt wasz pod d. 28. Lutego pisany, a w nim uczucia braterſkie, które nakoniec połączaią *Rzym* z nowemi związkowemi Rzpltemi. Nadeszła teraz chwila i ich koalicyi. Zatrudniacie ſię Ob: Konsulowie kierowaniem pierwszego zapału współobywatelow waszych ku wolności. Bądzcie pewnemi w tak ważney sprawie wsparcia i opieki Rzpltey *Francuzkiey*. Spogląda ona z nie małą troſkliwością na ſławny niegdyś Narod, teraz przez iey przykład ocucony z tego otrętwienia, w którym go władza xięża tak długo utrzymywała, i nie przenieſie tego na ſobie, aby wszyſtkiemi ſiłami wspierać go nie miała.

Zgromadzenia tuteysze pierwiaſtkowe, które na d. 30. ſtosownie do Konſtytucyi czynności ſwoie zakończyć powinny, iuż elektorow z pomiędzy ſiebie wybrały. Nigdzie widzieć ſię nie daie wpływ roialiſtow tak iak w roku zeszłym. Elektorami ſą *Antonelle, Real, Cambaceres, Santerre*, Generał adiutant *Joly, Tiſſot, Audouin, Gohier, Geniſſieux, Raiſſon, Pons etc.* Wiadomości także z rożnych okolic donoszą o odbytych ſpokoynie tychże zgromadzeniach.— Król *Hiſzpańſki* mianował kawalera *Azara* dawnego miniſtra w *Rzymie* ambaſſadorem przy Rzpltey *Francuzkiey*. Jeſt on wielkim przyiacielem G. *Buonaparte* i iego brata.— Miniſter morſki w tych dniach z *Breſt* ieſt tu oczekiwany.— Nowy posel Xiążęcia *Toſkańſkiego* przybył do naſzego miaſta.— Kardynał *Maury* popłynął z *Toſkanij* do *Raguzy*, a z tamtąd udać ſię ma do *Moſkwy*. Do *Grecyi* Dyrektoryat wysyła 6. uczonych z zleceniami ściągaiącemi ſię do literatury i do innych ważnieyszych ieszcze zamiarow. O *Langlois* ſławny z umieiętności ięzykow orientalnych, iedzie do *Corſu* z drukarnią grecką i innych ięzykow wschodnich.

Potwierdza ſię, iż eſkadra *Francuzko-Wenecka*, która wypłyneła z *Corſu*, ſtaneła przed *Syrakuzą* w liczbie 14. tak okrętow, iako i fregat, reszta zaś z 18. okrętow złożona, przybyła do *Meſſyny* i *Trapany*. Na tey eſkadrze znayduie ſię 6000. ludzi. Jedna z Gazet *Włoſkich* wyraża, iż zaięcie tych portow ſtało ſię na mocy iednego z ſekretnych artykułow traktatu pokoiu między dworem *Neapolitańſkim* i Rzecząpospolitą *Francuzką* zawartego.

Dyrektoryat wydał naſtępuiące urządzenia: Art: I. Ob: *Lecarlier* Adminiſtrator departamentu *Aisne*, mianowany ieſt kommiſſarzem rządowym przy armii Rzpltey *Francuzkiey* w *Szwaycaryi*. — Art: II. Ob: *Mengaud* sprawuiący intereſſa Rzpltey w *Bazylei*, i Ob: *Mangourit* Rezydent Rzpltey w *Walezyi*, ſtosować ſię będą do inſtrukcyi które im dawać będzie Ob: *Lecarlier* podług danych mu od Dyrektoryatu zaleceń.

Liſty z *Tulonu* donoszą, iż rezolucya Dyrektoryatu zaciągania do ſłużby marynarzów, pomyślne sprawnie ſkutki; w samym kantonie *Agde* w 8. dniach zebrano 1200. ludzi. Mniey iak w pięciu dekadach uzbroienie sześciu Okrętow liniowych iuż prawie zupełnie ukończonym zoſtało, i ekwipaże ich wkrótce będą dopełnionemi. Uzbroienie innych Okrętow i fregat szybkim poſtępuie krokiem.

Dzienniki nasze zapewniaią, iż na dniu 20. w *Dublinie* albo iuż wielka zaszła rewolucya, albo wkrótce naſtąpi. — P. *Baz* członek ſtanow *Wirtemberſkich*, który tu w *Paryżu* od kilku mieſięcy bawił, zoſtał teraz od wspoł-ziomkow swoich odwołany. P. *Abel* zaś obiął znowu urząd pełnomocnego miniſtra Xcia *Wirtemberſkiego* przy Dyrektoryacie. Xiążę wolał pogodzić ſię z ſtanami i przyſtać na ich żądania, niż dozwolić, aby wielkie Mocarſtwo wmieszało ſię do tych sporów. —Na dniu 19. Ob. *Beſſieres* adjutant Generała *Buonaparte* przybył do *Rouen*. Od armii *Włoſkiey* wiele korpusow ściąga do armii *Angielſkiey*, która także wzmocnioną będzie 25,000. ludzi z nad *Renu*. — *Angielſki* Konsul w *Algierze* odebrał rozkaz wyiechania z tamtego miaſta, z powodu tego, iż Kapitan iedney fregaty *Angielſkiey*, która zagrożona była zatonieniem przy samym porcie, w wyrazach obraźliwych ſkarżył ſię na to, iż mu ratunku nie dano. Dey kazał zabrać fregatę, a maytkow okuć w kaydany.

Mowią tu teraz o nowey koalicyi przez *Anglią* ſkoiarzoney. Tym lepiey (rzecze *Poultier*) *Anglia* chce naszą potęgę na lądzie rozszerzyć. — Oſtatnie wiadomości z *Neapolu* donoszą o bliſkim bardzo zaburzeniu całego tego Królestwa. — *Z Cadix* donoszą, iż tam 10,000. do 12,000. maytkow ieſt oczekiwanych dla wzmocnienia flotty. *Z Algeſiras* wiele także przybyło batow kanonierſkich. *Anglicy* wyſłali do Admirała *Mazaredo* bat pocztowy, cel konferencyi nie ieſt wiadomy.

z Bruxelli dnia 25. Marca.

Dnia onegdayszego zgromadzenia pierwiaſtkowe były tu nader burzliwe.—Powszechne ieſt mniemanie, iż w departamencie *La Dyle* wybrani będą za deputowanych do ciała prawodawczego OOb. *Maltarme, Craſſous* i żyd *Nathan*.

z Strazburga dnia 29. Marca.

W większey części Kantonow naszego Departamentu wybor padł na znane z patryotyzmu osoby.— W tych dniach przeieżdzało przez to miaſto do *Wiednia* wiele osób z swity Ambaſſadora *Bernadotte*, między innemi znaydował ſię ieden *Cudzoziemiec* ſekretarz tego Miniſtra.

z Hagi dnia 31. Marca.

Nasz departament morſki nadzwyczaynie ieſt teraz czynnym. Wszyſtkie ſtatki wewnątrz kraiu będące do *Fleſſingen* ściągaią, liczba ich do 300. wynieſie. —OOb. *Vreede, van Langen* i Miniſter Francuzki *de la Croix*, powrócili wczoray z *Amſterdamu*. Podroż ich ściągała ſię do przyśpieszenia wyprawy *Angielſkiey*.—Liſty z *Boſton* pod d. 2. Lutego donoszą, iż w *Ameryce* powſtały wielkie rozruchy. W *Wallingford* zaszczepiono drzewo wolności, a przy tey okoliczności mówiono w obelżywych wyrazach o kongreſie i Prezydencie iego. Stronnicy rządu przymuszeni byli rozpędzić ſkupiony tłum demokratow. Drzewo wolności spalono i popioł rozrzucono.— W prowincyi *Neuyork* ieſt także mocne zaburzenie. Niesnaſki i nieukontentowania są teraz dziennym porządkiem ſtanów ziednoczonych. Stronnicy *Francuzow* coraz ſię powiększaią, a boiaźń rządu względem woyny z *Francuzami* coraz bardziey wzraſta.

z Sztokolmu dnia 20. Marca.

Zawczoray Krol w zupełnym zdrowiu powrócił do naszey ſtolicy. Wczoray był na wielkiey uroczyſtości, którą loża *Francmasonow* odprawiła. Po odbytey ceremonii była wspaniała kolacya.

z Konſtantynopola dnia 25. Lutego.

Lubo rozmaite pisma publiczne zniosły iuż całkowicie *Baſmana-Oglu*, iednak ſtawia ſię on *Porcie* w groźney zawsze poſtaci. Pomiędzy niewolnikami z armii iego schwytanemi, znaydował ſię pewny *Turnawiti* dawny faworyt hospodara *Mauroieni*. Wzięto go zaraz na tortury dla wybadania ſię z niego o ſile, przyiaciołach, i planie *Baſmana-Oglu*, a po odbytych indagacyach zoſtał uduszonym. Mówią, iż bardzo wiele ważnych rzeczy odkryto z iego wyznania. Baszowie którzy z nim trzymaią, ſą 2giey i 3ciey, mało zaś pierwszey rangi. Zamiaſt Kapitana Baszy, pasza *Galliopoli* ma przeciw niemu dowodzić. Wszakże uzbraiania *Porty* tak ſą wielkie, że wiele osob naznacza im przeznaczenie wcale insze iak przeciw buntownikom.— W tych dniach ſprawuiący intereſſa *Francuzkie* miał konferencyą z W. Wezyrem.

Baron *de Herbert* Internuncyusz Ceſarſki miał także konferencyą z *Reiſs-Effendym*. Powodem do niey było nieporozumienie ſię względem Marynarki handlowey Ceſarſkiey, którą dotąd Porta zaſłaniała od napaści okrętow *Barbaryiſkich*. Taka ieſt przynaymniey powierzchowna przyczyna tey konferencyi.

z Raſtad dnia 25. Marca:

Kuryer, który przybył z pewną wiadomością, iż G. *Buonaparte* nie przyiedzie iuż do *Raſtad*, przywiozł oraz od Dyrektoryatu Wyk: w podarunku dla Hr: *de Cobenzl* zegarek obsadzony dyamentami, i łańcuszek z brylantami ſzacunku do 60. tyſięcy. złotych *Ryńſkich*, a dla iego ſekretarza podarunek do 500. luidorow ſzacowany.

Baron de *Berlepsch* bywszy miniſter *Hannowerſki*, znayduiący ſię teraz w *Raſtad*, podał kongressowi notę z prozbą, ażeby w maiącym ſię zawrzeć Traktacie pokoiu, oſtrzeżona była gwarancya dla Narodu *Hannowerſkiego* przeciwko wszelkiemu wpływowi *Anglii*, ażeby dana była powszechna amneſtya dla osob które ſię ſtały ofiarą swoich politycznych opinii, osobliwie dla niego samego.

Pisma publiczne donoszą iż w *Wiedniu* za pośrzednictwem Barona de *Thugut* miała ſię rozpocząć nowa negocyacya pokoiu miedzy *Francyą* i *Anglią*, lecz tak nagle zerwaną zoſtała, iak dawnieysze w *Paryżu* 1796. i w *Lille* 1797. — Mowią iż kongress potrwa ieszcze 4. do 6. mieſięcy. — Stany *Szwabſkie* wysyłaią tu deputacyą, z żądaniem otrzymania niepodległości. — Gen: *Hotze*, iuż powraca ze *Szwaycar*, na d. 12. przeieżdzał przez *Augsburg*.

Dnia 28. Marca.

Miniſter Pełnomocny Ceſarſki oddał dnia wczorayszego Miniſtrom *Francuzkim* notę deputacyi Rzeszy z zwyczayną formalnością to ieſt: iż Hrabia de *Metternich* nie daiąc teyże nocie swoiey sankcyi, był tylko pośrzednikiem między Deputacyą i legacyą *Francuzką*.

Dnia dziſieyſzego zrana Pełnomocnicy *Francuzcy* posłali Miniſtrowi Pełnomocnemu Ceſarſkiemu naſtępuiącą notę.

„ Miniſtrowie Rzpltey *Francuzkiey*, widzieli z podziwieniem w podaney ſobie przez miniſtra Ceſarſkiego nocie, iż zamiaſt ſkutecznego zatrudnienia ſię uiszczeniem zbyt długo przewlekaney nadziei, przez przyięcie za ſtratę lewego brzegu *Renu*; od dawna przewidzianego i zapowiedzianego śrzodka, o którego sprawiedliwości i potrzebie każdy członek deputacyi wewnętrznie przekonać ſie powinien, Deputacya po długich zwłokach, wyſtawia na niczym nie ugruntowaną nadzieię nabycia części territorium z drugiey ſtrony *Renu*, i przypomina propozycye, na które każdy ieſt przeświadczony iż Miniſtrowie Rzeczypospolitey *Francuzkiey* przyzwoicie odpowiedzieli w nocie pod d. 25. Ventos (15 Marca). Imieniem przeto ludzkości wzywaią Deputacyą Rzeszy, ażeby nieopoźniała dłużey pacyfikacyi, wdaiąc ſię w niedoyrzałe roztrząsania, i przewłocząc tym sposobem umowę względem Indemnizacyow, bez którey te uſkutecznione bydź nie mogą. Deputacya powinna bydź zupełnie przekonana, iż w dalszym ciągu roztrząsań Rzplta *Francuzka* nic nie odrzuci co będzie zgodnym i ſprawiedliwym dla dobra obydwóch Narodow. — Miniſtrowie Rzpltey *Francuzkiey* oczekuią na oświadczenie rychłe, rzetelne i szczere względem obiektu noty ninieyszey oraz poprzedzaiącey do którey ſię odwołuią. — W *Raſtadt d. 7. Germinal.* (27. *Marca*) *Roku 6. Rzpltey Francuzkiey.*

(podpisano) Treilhard, Bonniers.

Od granic Szwaycarſkih d. 30. Marca.

Troſkliwość *Szwaycarow* zaspokoiona iuż zoſtała liſtem odebranym z *Paryża* od Pułkownika *Laharpe*,, który donoſi iż Dyrektoryat po rozważeniu okoliczności przyſtąpił nazad do wielkiego planu konſtytucyi dla Rzpltey *Helweckiey* iedney i nierozdzielney. Ob: *Ochs* powrociwszy z *Bazylei* z Ob: *Begoz* donioſł, iż Ob: *Mengaud* odrzucił proiekt Rzpltey *Rodańſkiey*, i zapewnił iż *Helwecya* nie będzie podzieloną. Gen: *Brune* do którego Ob: *Mengaud* wyiechał, przychylił ſię do powszechnego życzenia, a zgromadzenie tymczasowe reprezentantów ludu *Wodzkiego* przynioſło zupełne uspokoienie zatrwożonym umysłom, przez wydaną d. 24. proklamacyą, którey treść ieſt naſtępuiąca:

Obywatele! Przyięliście iednomyślnie Konſtytucyą, która wam była na pierwszych Zgromadzeniach Parafialnych podana. Ta Konſtytucya połączyła was nazawsze z *Szwaycaryą*, i wzywała was do ſkładania części tego wielkiego Ciała pod imieniem Rzeczypoſpolitey *Helwetow*. Ten proiekt trafił do wszyſtkich ſerc i powinien być dla nich miłym.— Szczęśliwość wasza była na moment zachwianą przez proiekt Konſtytucyi, która nie była z waszego wyboru. Niech wasza boiaźń uſtanie, Rzplta *Helwetow* iedna i nierozdzielna ieſt wam wrócona. Wierny ſwoim prawidłem i oycowſkiey dla was miłości Dyrektoryat wielkiego Narodu, chciał dla was przygotować większą miarę ſzczęścia podaiąc wam powtórną Konſtytucyą.—Poſtanowił nieodzownie, iż pod imieniem Kantonu *Lemańſkiego*, będziecie na zawsze częścią Rzpltey *Helwetow*. Wielkie zamiary Dyrektoryatu nie mogą być ograniczone, tylko przez niego ſamego, a zatrzymuią ſię tam, gdzie ſię wasza niespokoyność i trwoga zaczyna. Obywatele pod takim to przewodnictwem iſtność wasza polityczna początek ſwoy mieć będzie. Wznieśmy uczucia i śluby do wysokości naszych przeznaczeń; oddaymy pierwszy hołd tey dobroczynney Opatrzności, która nad nad nami czuwa, a drugi temu Rządowi, który na uſkutecznienie ſwoich wyrokow obrała etc.

Ob. *Mengaud* naywięcey miał ſię przyłożyć do nakłonienia Dyrektoryatu, ażeby *Szwaycarya* nie była podzieloną. Zgromadzenie Nar: *Bazylei* poſtanowiło na dowod wdzięczności posłać mu pysznego konia z bogatym ubiorem.— W tymże Kantonie zaczęły ſię dziś Zgromodzenia pierwiaſtkowe; nie można wątpić, iżby konſtytucya nie miała być iednomyślnie przyięta. Plan iey wpowszechności wzięty ieſt z Konſtytucyi *Francuzkiey*; różni ſię tylko od niey —1.) iż nie ma na czele *Deklaracyi Praw*.—2.) iż ſię tylko z 107. artykułow ſkłada.—3.) iż ma odmienny ſposob obierania Dyrektorow.—4.) Członki wychodzące z Dyrektoryatu maią prawo zaſiadania przez cztery lata w ſenacie lub w radzie ſtarszych. — 5.) Członki ſenatu mogą zoſtawać na ſwoim urzędzie przez 8. lat, Członki Rady ſtarszych przez 6. lat. Pierwſi mogą być obranemi w 4. lata po zakończeniu ſwego urzędu, drudzy we dwa lata.—6.) Miniſterium intereſſow zagranicznych złączone ieſt z intereſſami

woyny; drugie sprawiedliwości z Policyą; trzecie pożcza interessa skarbu, handlu rolnictwa, rzemiosł; czwarte nauk, kunsztow, gmachow publicznych, mostow, grobel. — 7. Dyrektoryat mianuie, odwołuie, kassuie nietylko kommendantow i officerow, lecz Prezydenta i oskarżyciela publicznego w naywyższym Trybunale etc.

Gen: *Brune*, doniosł wszystkim kantonom *Helwecyi* o odmianie pierwszego planu, w następuiącey treści: Ledwie tylko podział *Helwecyi* na dwie Rzeczypospolite w śrzod zamachow oligarchicznych przeciwko wolności był zapowiedziany, natychmiast odezwało się we wszystkich sercach uczucie żalu i nayżywsze pragnienie iedności Republikańskiey. Tkliwy na oświadczenia tych samych którzy żądali podziału, tym chętniey ustępuię ich szczerym życzeniom. Z tego powodu Deputowani którzy ciało prawodawcze *w Lauzannie* składać mieli, natychmiast po swoiey nominacyi zgromadzą się do miasta *Arau*, dla połączenia się z innemi Deputowanemi kantonow i informowania ciała Prawodawczego Rzpltey *Helweckiey* iedney i nierozdzielney. Z resztą nic nie iest odmieniono w poprzedzaiących urządzeniach, co się nie sprzeciwia ninieyszey dyspozycyi. (pod:) Brune.

z Brün dnia 4, Kwietnia.

Nayświeższe wiadomości z *Semlina* pod d. 21. Marca donoszą o przysłaniu 7. fermanow do *Belgradu*, które czterema dniami prędzey tam stanely iak zwyczaynie przychodzić zwykly. Te fermany zawieraią w sobie same rozkazy do uzbroień woiennych przeciw buntownikom. Wszystkim *Spahom z Serwii* pod karą śmierci i skonfiskowania maiątku, zalecono, aby w 10. dniach po *Bairamie* zupełnie uzbroieni w *Belgradzie* stawili się, a powybierawszy ze wszystkich wsiow *Serwiańskich* po 5. do 10. chrześcian, staneli razem obozem na równinach za *Belgradem* leżących pod *Fraczaerberg*. Dawnieyszy basza *Belgradzki*, teraźnieyszy Gubernator *Romelii*, ma do nich z *Nissa* nadciągnąć z woyskiem swoim od 16,000. ludzi, a tak połączone armie maią przeciw *Widdynowi* wyruszyć. Wszystkie okolice aż do rzeki *Morawa* są woyskiem *Tureckim* napełnione. *Bassman-Oglu* oboiętny na te wszystkie przygotowania, każe nowe około *Widdynu* kopać szańce, i tak się wzmacnia, że naysilnieysza armia nie będzie mogła z łatwością wyruszyć go z iego stanowiska.

z Medyolanu dnia 7. Marca.

Kardynał *Mattei* Arcybiskup *Ferrary* wyiechał do *Pissatola* w kraiu bywszym Weneckim na lewym brzegu *Po*, w części dyecezyi *Ferrary*. — Dobra iego wzięte zostały w sekwestr—Oyciec S. dosyć dobrego używa zdrowia; Odzyskał iuż nieco spokoyność którą w nim wytrzymane przeciwności zaburzyły, i nie dawno dał się z tym słyszeć, iż to wszystko co się zdarzyło, snem mu się tylko bydź zdaie — Insurrekcye w dolinie *Tabia* wszczęte, zupełnie iuż są uspokoione.

Ponieważ na naywyższy rozkaz wszystkie dawniey Starościńskie i Duchowne dobra naywięcey daiącemu maią być w dzierżawę puszczane, uwiadomia się dla tego ninieyszym pismem, a oraz powołuie tych, którzy possessye w intendenturze Warszawskiey chcą trzymać, ażeby się przed wyznaczoną w tym zamiarze Kommissyą na 23. 24. i 25. Mca Kwietnia przed południem od godz: 8. do 12. iako terminach do licytacyi i dzierżawy postanowionych, w Łazienkach w pomieszkaniu Kamerata i Intendenta *Siegfrida* znaydowali, w kondycye weyrzeli, swoie propozycye podali, a tak po ukończonych do dzierżawy układach, oczekiwać mogli że kontrakt będzie wygotowany, a do aprobacyi i konfirmacyi Nayiaś: Woienno-Ekonomiczney Kamery przesłany zostanie. — Dnia 30. Marca 1798. — *Do wypuszczenia w dzierzawę J. K. Mci Dominiow do Intendentury Warszawskiey należących wyznaczona Kommissya.*

W dniu 25. Kwietnia Roku bieżącego i następnych Dobra Starościńskie i Duchowne na skarb Królewski zabrane do Intendentury Lobachniyskiey należącey, iako to: 1.) Dobra do Sarostwa Lubochniyskiego należące. 2) Dobra przyłączone do Administracyi Urzędu Ekonomicznego w Inowłodzu; maią być sposobem Licytacyi lub od ręki wypuszczone w dzierżawę od S. Jana Roku bieżącego na lat trzy ciągle po sobie idących. Okoliczność takowa podaie się do powszechney każdego wiadomości: iż ci ktorzyby Dobra wspomnione arędować chcieli i sposobni byli do zadzierżawienia onych, maią się znaydować na terminie wspomnionym na Starostwie w Lubachni z rana o godzinie 8mey. Czyni się oraz zapewnienie Licytuiącym, iż skoro offerta ich, którą do Protokułu podać maią, odpowie życzeniom zwierzchności; Dobra te przy ostrzeżeniu approbacyi Rządowey wypuszczone im zostaną O warunkach do Dzierżawy może się każdy dokładniey zainformować od urodzonego Kotulińskiego w Lubochni. Dan w Lubochni dnia 6. Kwietnia 1798. R. *Kommissya J. K. Mci do zadzierżawienia Dobr Intendentury Lubochniyskiey wyznaczona.*

Podług rozkazu Prześ: Kamery Król: Woysk: i Ekon: wszystkie dobra do intendencyow Królewskich należące, przez publiczną licytacyą w possessyą dzierzawną na trzy ciągle po sobie idące lata, to iest od 1. Czerwca r. b. aż do ostatniego Maja 1802. puszczane być maią. — 1. Dla intendentury *Piaseczyńskiey* naznaczony iest termin na dzień 18. i 19. Kwietnia r. b. o godz: 7. zrana w Mieście *Piasecznie*. — 2.) Dla Intendentury *Warzeckiey* na dzień 20. i 21. Kwietnia we wsi *Wola Chynowska* o godzinie 7. zrana. — 3.) Dla intendentury *Tarczyńskiey* termin na dzień 24. i 25. Kwietnia we wsi *Skuły* o godz: 7. zrana. — Osoby zatym życzące sobie dobra w dzierzawną possessyą puszczać się maiące, uwiadomiaią się, ażeby na termin i mieysce wyrażone przybyły, końcem podania swych propozycyi i przepatrzenia się przed terminem w anszlagach i zainformowaniu się o kondycyach. Dan w Warszawie d. 30. Marca 1798. — *J. K. Mci Kommissya do zalicytowania dóbr Dominialnych wyznaczona.*

Podług rozkazu Prz: Kam: Król: Woysk: i Ekon: wszystkie Dobra do Intendencyow Król: należące, przez publiczną Licytacyą w possessyą Dzierżawną na trzy ciągle po sobie idące lata, to iest od 1. Czerw: r. b. aż do ostatniego Maia 1802. puszczane być maią. — Dla Intendentury *Łowickiey* Termin na dzień 25. 26. i 27. Kwietnia r. b. na godzinę 7. z rana w Folwarku *Łowickim*. — Osoby zatym życzące sobie Dobra w dzierżawną possessyą puszczać się maiące. uwiadomiaią się, ażeby na terminie i mieysce wyrażone przybyły, końcem podania swych propozycyi i przepatrzenia stę przed terminem w anszlagach i zainformowania się o kondycyach. — Dan w Warszawie d. 30. Mar: 1798. — *J. K. Mci Kommissya do zalicytowania Dóbr Domanialnych wyznaczona.*

Dzierżawy do Intendentury Miechowieckiey należące, maią być od ręki wypuszczone w Arędę na lat trzy od S. Jana roku bieżącego, do czego następuiące oznaczaią się termina: to iest: do Dzierżawy — 1). Miechowiec 2). Złotey; 3). Probostwa i Wsi Głuchowa. 4). Woytostwa Głuchowskiego, na d. 19. *Kwietnia*; zaś do Dzierżaw. 1.) Słupi, 2.) Przybyszyc, 3.) Rozworzyna, 4.) Jasieńca na dzień 21. *Kwietnia*; do Dzierżaw zaś: 1). Probostwa Jeżczowskiego; 2). Starostwa Rawskiego. 3). Woytostwa Rawskiego, i Pukinina na dzień 23. *Kwietnia*. Życzący sobie zatym takowey Dzierżawy, maią się znaydować w dniach wyżey wyrażonych z rana o godzinie 8. w Starostwie Rawskim: gdzie Termina te maią być odprawione: przy tym zaś maią być pewnemi, iż *Kontrakty* Arędowne niezwłocznie z niemi ułożone, i do approbacyi J. K. Mci Prusko-Południowey Woienno-Ekonomiczney Kamery Warszawsk: oddane zostaną, o warunkach zaś Dzierżawy można zyskać dokładnieyszą informacyą od Intendenta Ekonomicznego w Miechowicach. — Dan w Miechowicah d. 28. Marca 1798. — Kommiss: do zadzierżawienia Dòbr do Intendentury Miechowieckiey należących wyznaczona.

Z rozkazu Prześw: Woienno-Ekonomi: Kamery Warszawskiey Dobra Królewskie w Intendenturze Kapinoskiey leżące, tak na Klucze iakoli też poiedyńczo od dnia 1. Czerwca r. b. przez 3. posobie następuiące lata w 3letnią Dzierżawę, a to ad ultimam Mai 1801.. Ludziom pewnym i na gospodarstwie się znaiącym publicznie puszczane być maią. Chcącym Dzinrżawy iakiey nabyć oznaymuie się ninieyszym Obwieszczeniem, d. 18. i 19. Miesiąca bieżącego, w Kapinosie w pomieszkaniu Intendenta stawić się, gdzie o godzinie 7. z rana Licytacya się zacznie, podawaiący się na takowe Dzierżawy, tłomaczenia swe publicznie oświadczyć, które ieżeli do przyięcia godnemi uznane będą, doyścia do Dzierżawy, iednakże salva approbatione Kamery spodziewać się mogą. — Wyszczegulnienia Intraty Dobr wspomnionych życzący trzymać Dzierżawy, każdego czasu u Intendenta przeczytać mogą. — W Kapinosie d. 3. Kwietnia 1798. R.

Na rozkaz naywyższy Królewski w czasie znastępuiącemi wpołożeniu intendenturze Łęczyckiey znayduiącemi folwarkami, które ieszcze z aprobacyą w arędę puszczone nie są, iako to:

1mo. *w Amcie Łęczyckim.* Lubin, Czyrchow, Kozuby. 2.) *w Amcie Ekonomicznym Chełmnie* Chełmno Latorost, Grzegorzew, Bogusinek, Dombie, Słupecko, Smarżew. 3.) *w Amcie Ekonomicznym Kłodawie.* Kłodawa, Raby, Ostrowki, i Sołtystwo, Rdutow, Godczaski, Luboradz, Nykolayki.

Dzierżawy regulować, i częścią od tey do tego dzieła naznaczoney Kommissyi sądowe kontrakty, aż do naywyższey approbacyi zamykać się maią, częścią też ieżeli qualifikacya teraźnieyszych Dzierżaw żądaiących za potrzebną uczyni, maią nowe układy alboli licytacye kiedy by się więcey kandydatow do iednego, czyli do tego samego folwarku znalazło odbyte być maią. Termina do tego są na dzień 23go. 24. 25. Kwietnia w Amcie Ekonomicznym Kłodawie iako w śrzodku Intendenturow naznaczone, w których także dniach każdy się tak teraźnieyszy Dzierżawca chcący, iako i inszy, ktòry się do Dzierżawy qualifikuie znaydować, i pookoliczności postępowania się spodziewać; przyczym się każdemu do wiadomości podaie, iż za umyślnym naywyższym Rozkazem do tych Dzierżaw żaden niedopuszczony będzie, który ie tylko przez nierząd iaki, czyli z inszych niezgłoszonych względow żąda, albo od których obawiać się trzeba, żeby miasto, dobra Królewskie w dobrym polepszeniu utrzymywali, oni ieszcze więcey zniszczyli. Maiący chęć do trzymania Dzierżaw, którzy się z tych dwôch punktow wyłuszczaią, mogą tey Licytacyi być przytomni, i na których reflektowano będzie, owszem ktòrzy bez sposobu do życia się znayduią i do trzymania Dobr zdatni lubiści są. — Dnia 18. Marca 1798. R.

Z woli Prześ: Kamery Woyskowey i Ekonomiczney Pruss Południowych *Warszawskiey*, maią być różne Królewskie i Duchowne dobra w Ziemi *Gostyńskiey* od S. Troycy r. b. na trzy lata w dzierżawę puszczane tym osobem, które do tych czas dzierżawy trzymali, i okaże się że byli dobremi gospodarzami; którzy przyzwoitą kaucyą złożą, i własnego inwentarza podług potrzeby na grunt przyprowadzą. — Dla takich żądaiących, wyznaczaią się termina: na 18. 19. i 20. Kwietnia tegoż roku, w stancyi Królewskiego intendenta *Prange* w mieście *Göstyninie*, gdzie codziennie o 8mey godzinie rano mogą się nadgłosić, i ci którzy do tychże dóbr iuż są zapisani, tam okażą przed mianowaną Kommissyą Krolewską pewność kaucyi i zdatność swą do gospodarstwa, gdzie o cenie dzierżawy i o kondycyach będą informowani, a o pewności dzierżawy podług wyższey approbaty zabespieczyć się mogą. — *Dan w Gostyninie dnia 26. Marca 1798. roku.*

Jeziorka Zur Verpachtung der Koniglichen Güter in der Domainen Intendantur Jeziorka, sind laut hoher krieges-und Domainen Kammer Verfügung vom 12ten hui. Termini Licitacionis *auf den 11ten 12ten und 13ten April* c. a. *in Jeziorka anberaumt. Es werden demnach Pachtlustige, vorzuglich aber Pachtbedürftige hiemit eingeladen: sich in diesen tagen allhier zahlreich einzufinden, iuhren Bot und Ueberbot zu verlautbaren, und bey einer acceptablen Pacht-Offerte die hohe Approbation auf 3. hintereinander folgende Pachtiahre de trinitatis* 1798. *ab, gewärtig zu seyn. Den 24en März* 1798.

Königl: Südpreusziſche Domainen-Intendantur.

Chrustin. Demnach Höchsterer Verfügung gemäsz, ein Verpachtungs-Regulirungs termin für die Intendentur Łyszkowice Sochaczewer Kreises, anberaumt werden soll, solcher auch von unterzeichneter Verpachtungs. Commission auf den 21. 22. und 23. April d. 7. früh um 9. Uhr zu Łyszkowice in der Wohnung des Intendanden Baron von Lüttwitz angesezt ist; als vird solches iedem Pachtlustigen hiermit bekannt gemacht, um an diesem anberaumten Tremin sich in Ort und stelle ein zu finden, und nach Umständen nähere Vernehmung und Verhandlung zu gewärtigen. Den 26. März 1798.

v. *Kentrzyński*. v. *Speer*. v. *Schmeltz*.

Strykow dem Publico wird hiermit bekannt gemacht, dasz sämmtliche in der intendantur Zgierz belegene Güter von der, von Einer Konigl, Krieges und Domainen Kammer zu Warschau Allerhöchst ernannten Verpachtungs-Commission den 23. Aprill c. a. zu Tkaczew 3/4. meile von Lenczyc und 3/4. Melle von Parzenczew an den meist bietenden Pachtlustigen, unter Vorbehalt der Approbation der Konigl: Krieges und Domainen Kammer werden verpachtet werden. Die Pacht-Conditions werden denen pacht lustigen in Termino bekannt gemacht werden den 29ten Marz 1798.

Strykow — Prześwietney Publiczności podaie się ninieyszem do wiadomości, iż wszystkie w Zgierskiey intendencyi znaydniących się dobra od Prześwietney woienney i Ekonomiczney Kamery Warszawskiey, wyznaczoney na Dziarżaw puszczaiącey Kommissyi 23. Kwietnia R. teraźnieyszego w Tkaczewie 3/4. mile od Łenczycy a 3/4. mile od Parzenczewa odległa, więcey daiącemu chęć maiącemu Dzierżawcy pod wstrzymywanie approbacyi Prześwietney Woienney i Ekonomiczney spuszczane będą. — Kondycyi zaś teyże Dzierżawy będą chęć maiącemu Dzierżaw w terminie wyznaczonym publikowane. 29. Marca 1798. Roku.

Brzezin. *Dem Publico wird hierdurch bekannt gemacht: dasz auf Befehl Einer Königl. Südpreusz. Allerhöchst verordneten Krieges- und Domainen-Kammer zu Warschau, nachstehende in dem Brzezinschen Kreise belegene Starosteiliche und geistliche Güter, als:*

1.) *der Schlüsser Laznow und die Probstey daselbst.* 2.) *der Schlüssel Swinsko und die Probstey zu Chorzencin.* 3.) *der Schlüssel Gulkow.* 4.) *der Schlüssel Wionczyn.* 5.) *der Schlüssel Szczawin.* 6.) *der Schlüssel Niesulkow und Probstey daselbst.* 7.) *der Schlüssel Dmosin.* 8.) *der Schlüssel Soppel. — Von der vorgedachten Höchst verordneten etc. Kammer ernannten Verpachtungs Commission, den 15ten April c. annis zu Dmosin bey Strykow* plus offerenti *bis auf höhere Genehmigung werden verpachtet werden. Die Conditionen werden in Termino bekannt gemacht. Den 26ten Marz* 1798.

Brzeziny. Obwieszcza się Prześwietney Publiczności, iż na rozkaz Nayiaśn: Pruss Południowych Woienno-Ekonomiczney Warszawskiey Kamery, Dobra Duchowne i Królewskie Starostwami zwane na Skarb Królewski odebrane, w Powiecie Brzezińskim leżące, zostaną *plus licitanti* puszczane przez Kommissyą niżey wyrażoną, do tego umocowaną, iako to:

1.) Klucz Łaznowski wraz z Proboszczowskiemi gruntami. 2.) Klucz Swińsko rowniez z Probostwem Chorzencinskim. 3.) Klucz Gułkowski. 4.) Wionczyn górny i dolny. 5.) Wieś Szczawin. 6.) Klucz Niesułkowski również z grontami Probostwa tamteyszego. 7.) Klucz Gmoliński. 8.) Klucz Sopeiłki. — Która to Kommissya, wzwyż wyrażona swoią czynność dnia 15go Mca Kwietnia w Dmosinie milę iednę od Strykowa leżącym rozpocznie. Maiący zatym ochotę Dzierżawienia dóbr, na dniu wzwyż wyrażonym stawić się maią, gdzie kondycye pod któremi dobra te puszczane bydź maią za poprzedzaiącą approbacyą Nayiaśn: Kamery na mieyscu obwieszczone zostaną dnia 26, Marca 1798.

v. Gorczyczewski. Gr. v. Burghausen. Wietgen.

DONIESIENIE

w Warszawie przy Ulicy Krakowskie przedmieście Pałac pod Nro. 414. sytuowany JW. Ogińskiego Podskarbiego W. W. X. Litt: własny, podług urzędowego otaxowania za summę Zł: Pol: 135,549. gr: 22. pół i takowy Pałac iest do sprzedania przez publiczną Licytacyą w Kancel: Magistratu sprawiedl: w Koszarach Kadeckich. którey to licytacyi ostatni termin Dnia 10. Miesiąca Maia R. 1798. będzie, a każdego czasu z rana o godzinie 9. przez deputowanego JP. *Voigla* assessora Magistratu sprawiedliwości odbyta być ma, uwiadomia się przeto o tym ktoby sobie takowy Pałac nabyć życzył, ostrzegaiąc, iż po upłynionym ostatnim terminie, na plus offerencyą zważano, więcey nie będzie. Niestawaiący w iakichkolwiek swych realnych pretensyach do pomienionych Dobr stoiących mianych, odpadną i wieczne milczenie im nakazane zostanie. Dnia 4. Paździer: R. 1797.

Kantor tey Gazety iest w Rynku Starego Miasta, w kamienicy JP. Eberta, pod Nrem 65. na drugim piętrze. — Exemplarz groszy 20.